

MANIFEST DEL NOU D'OCTUBRE

*“Un entre tants, en un lloc de la Terra.
És el meu lloc i és el lloc on els meus
treballen, lluiten, esperen i blasmen,
fan els seus fills, descabdellen, cabdellen.
Res no hi ha clar, com no hi ha res de fosc,
Tot es baralla, es desfà i es refà.”*

Amb aquesta honestedat i humilitat, el poeta *Vicent Andrés Estellés* ens convida a llegir els seus versos del ***Llibre de les meravelles***. Una creació literària que serveix avui a aquest pobre poeta que teniu al davant en enllestir el compromís que m'oferí l'Ajuntament de Muro per llegir un manifest al voltant de la *Festa del 9 d'Octubre*. Un manifest per la cultura i per la llengua, dos conceptes que es desenvolupen amb un lligam ben estret i ben fort.

En lloc de recórrer als manifestos oficials i/o oficiosos he volgut, com faig sempre, parlar-ne des de la més fidel i humil sinceritat. Diu el poeta: *“No diràs la teua paraula / amb voluntat d'antologia, / car la diràs honestament, / iradament, sense pensar / en ninguna posteritat, / com no siga la del teu poble...”* Als músics ens ensenyen que per arribar a la gent amb la nostra feina, hem d'actuar sempre cercant un equilibri entre la raó i la passió. I de vegades aquesta actitud ens marca més enllà del nostre ofici. Malgrat les situacions humiliants que malauradament encara ens toca viure de tant en tant davant certa gent que ens considera poc més que bufons medievals al servei de qui ens paga, nosaltres volem creure que el nostre treball pot contribuir si més no a fer que aquells que ens escolten puguen trobar una mica d'allò que en diuen felicitat. I per tant, pensem que la nostra tasca gaudeix de la dignitat suficient per fer-se escoltar dins la societat actual i contribuir-ne al seu desenvolupament. Sense ser més que cap altre però sense estar per baix de ningú.

La commemoració del 9 d'octubre és una data per recordar allò que diu el poeta: *“Pense que he tingut sort d'obrir els meus ulls ací...”*. Una celebració com aquesta et fa tornar a la teua Ítaca particular. Eixe lloc d'on has sortit sense demanar-ho i on t'has trobat a gent que no

esperaves però que tan donat el seu amor, pot ser allò que amb més feresta insistència busquem al llarg de la nostra vida. La memòria de cadascú torna avui a fer un exercici retrospectiu per fer del record l'alè del pròxim futur. Des que els teus sentits són conscients de la vida, comences a carregar les bateries per enllestir el viatge vital. Un paisatge a través de la finestra, l'olor de l'abraç de ta mare i de ton pare, el so d'una llengua que comprens i que et serveix per expresar-te, el tacte d'aquella joguina estimada, el gust d'aquell menjar casolà... Poc a poc vas configurant el teu ésser. Però eres “*Un entre tants...*”, no ho oblides, doncs d'una altra manera acabaràs tristament sol. Cerques la teua llibertat fins els límits d'on comença la del teu veí. I és llavors quan te'n adones que aquell, també te una Ítaca pròpia, un lloc estimat on ha nascut i que és diferent al teu, sols distint, ni millor, ni pitjor. I que ell com tu lluita, blasma i treballa per garantir el seu lloc, eixe espai on et sens feliç i on vols construir l'edifici caduc i bell de l'existència.

Compartir el teu lloc i la teua manera de veure'l és una pràctica necessària. I no tens millor mitjà per fer-ho que la teua llengua, la que has escoltat des que obrires els ulls i la que flueix pels teus llavis amb completa i nua naturalitat. Cada llengua és expressió d'un ecosistema, de l'ambient on s'ha desenvolupat. Per minoritària que siga, cada varietat lingüística és una contribució a entendre aquest món divers i per tant és un esglaó fonamental de la seua evolució. Al llarg de la història, la nostra llengua com moltes altres ha sofert el pes de l'opressió i de la intolerància. Tanmateix en aquest combat ha ressorgit una clara vencedora: la pròpia llengua, la qual ha seguit existint malgrat tot, malgrat molts. Però davant una realitat en la qual encara comptem amb ridículs cabdills de la ignorància que decideixen pels altres fins i tot la forma de morir i que diuen treballar per una globalització on els rics cada dia guanyen més diners i on els pobres cada dia ho són amb més virulència, no podem aturar-nos en mirar-nos el melic i en alimentar la cultura de campanar, sinó que podem utilitzar la llengua que hem heretat per cridar que ja n'hi ha prou, que no és just. Que no hi ha cap guerra que solucione res, que és falsa la lluita per la pau que amaga interessos econòmics, que un tir crida un altre tir, que no hi ha més arma que la paraula honesta i que cadascú ompli un lloc precís i necessari al món. Que tots i cadascú de nosaltres tenim una funció

per mantenir l'equilibri d'aquesta terra on hem nascut. Que no hi ha drets que reclamar si no som capaços d'acceptar les nostres obligacions. Que “...*l'esperança és mentida si no hi ha cada dia un esforç pel nou demà...*”. Que parlar la meua llengua és la millor manera de dir-li a qui no ho fa com jo entenc la vida. Ell haurà d'esforçar-se per comprendre'm així com jo treballaré per assabentar-me i assolir allò que ell em diu amb una llengua que no és la meua. Que la pedra està en la teulada de tots. Ser d'un lloc, parlar una llengua i sentir-se orgullós de la teua cultura és simptomàtic d'una ferma dignitat com a poble, però no et fa ser ni millor ni pitjor que un altre nascut en un lloc distint, que parla un altre idioma i que es sent satisfet de fer-ho. Per a mi és aquesta la manera més escaient de defendre el meu petit país, el meu menut racó on un dia vaig nàixer com “*un entre tants...*”. La cultura va molt més enllà d'inauguracions faraòniques. Estic convençut que l'autèntica cultura d'un poble es la que es construeix amb petites accions quotidianes, amb actituds personals de les quals tots podem ser protagonistes i que estan vinculades a un projecte comú, pedra a pedra, colze a colze, parlem el que parlem, siga'm d'on siga'm. Tanmateix com va dir en el seu dia García Márquez: “*La solidaritat amb els nostres somnis no ens farà sentir-nos menys soles, mentre no es concrete amb actes de recolzament legítim als pobles que assoleixen la il·lusió de tindre una vida pròpia en el repartiment del món...*”.

Sempre he pensat que estimar la meua terra em fa ser més útil als demés i per tant, la meua pobre i humil veu s'alçarà sempre per defensar-la. Seria, però, covard i fins i tot mesquí creure'ns superiors a altres ciutadans per parlar com parlem o ser d'on som. Celebrar el nostre dia, el dia de la nostra cultura deu d'implicar un grau de responsabilitat en el futur d'aquest món. Sense parafernàlies ni esnobismes, substituint el respecte i la tolerància políticament correcta, per l'autèntica acció de solidaritat i de generositat. Ahí demostrarem que som poble, que hem assumit ser poble. Diu Estellés: “*T'has d'anar oblidant de tu, / has de ser cadascun dels teus / i fer teua la seua pena / i fer teua la seua fúria...*”.

Aquest és el meu manifest. El manifest d' “*un entre tants...*”.

José Rafael Pascual-Vilaplana

Sta. Maria da Feira (Portugal), 6 d'octubre de 2005